

«Σε αυτή την κρίση πολεμάμε όλοι μαζί μία πανδημία, η οποία δεν προκλήθηκε από λάθος πολιτικές. Είναι εντελώς διαφορετικό» λέει ο επικεφαλής του ESM Κλάους Ρέγκλινγκ

●●● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ A4

Σε όρους ΑΕΠ η Ελλάδα θα λάβει το μεγαλύτερο μερίδιο, άρα θα έχει τη μεγαλύτερη στήριξη. Αυτό είναι ορθό και πολύ θετικό, καθώς ήταν ξεκάθαρη η απόφαση να βοηθηθούν οι χώρες οι οποίες δέχθηκαν τα μεγαλύτερα πλήγματα σε αυτή την κρίση. Είναι ένα σαφές δείγμα αλληλεγγύης. Συνεπώς, αυτό το πακέτο είναι σημαντικό, όμως την ίδια στιγμή είναι μία πρόκληση, επειδή πρέπει να αξιοποιηθεί αποτελεσματικά και να υλοποιηθεί σωστά. Επίσης, πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ότι δεν υπάρχει σύγκριση με την κρίση της προηγούμενης δεκαετίας, όπου έπρεπε να διορθωθούν πολύ σοβαρές μακροοικονομικές ανισορροπίες. Σήμερα δεν έχουμε σε καμία περίπτωση αυτό το πρόβλημα. Δεν υπήρχαν μακροοικονομικές ανισορροπίες στην Ελλάδα το 2019. Αντιθέτως, η δημοσιονομική κατάσταση ήταν πολύ ισχυρή. Ήταν η τρίτη χρονιά στη σειρά με δημοσιονομικό πλεόνασμα, ενώ το πρωτογενές πλεόνασμα της χώρας το 2019 ήταν πάνω και από τους στόχους. Επιπλέον, πρέπει να είναι ξεκάθαρο ότι δύο στοιχεία θα καθορίσουν την βιωσιμότητα του χρέους τις επόμενες δεκαετίες: οι ρυθμοί ανάπτυξης και το ύψος των επιτοκίων. Οι ρυθμοί ανάπτυξης θα επηρεαστούν θετικά από το NextGenerationEU και θα ενισχυθούν περαιτέρω, αν επιταχυνθούν οι μεταρρυθμίσεις και αυξηθούν οι δημόσιες επενδύσεις. Η κυβέρνηση και η Επιτροπή εκτιμούν ότι έτσι θα προστεθούν επτά ποσοστιαίες μονάδες στην ανάπτυξη τα επόμενα πέντε - έξι χρόνια. Κάποιοι αναλυτές εκτιμούν μάλιστα ότι η θετική επίδραση μπορεί να είναι ακόμη μεγαλύτερη, άρα μπορεί και να έχουμε ευχάριστες εκπλήξεις. Πέρα από αυτό, προτού αρχίσουν οι εισροές των ευρωπαϊκών κονδυλίων, θα υπάρχει μία εκτίναξη της οικονομικής δραστηριότητας. Η τελευταία πρόβλεψη της Επιτροπής είναι για ρυθμούς 4,1% εφέτος και 6,1% το 2022, ενώ η ανάπτυξη τα επόμενα χρόνια θα είναι άνω του μέσου όρου. Σε ό,τι αφορά τα επιτόκια, οι ορθές πολιτικές εξασφαλίζουν την εμπιστοσύνη των αγορών και αυτή με τη σειρά της θα οδηγήσει σε μείωση των ελληνικών spreads, τα οποία έχουν ούτως ή άλλως υποχωρήσει πολύ τα τελευταία χρόνια. Με τις σωστές μεταρρυθμίσεις θα παραμείνουν χαμηλά ή και θα μειωθούν ακόμη περισσότερο».

Εννοείτε συνεπώς ότι τα επιτόκια δανεισμού της Ελλάδας θα παραμείνουν χαμηλά ακόμη και αφότου τελειώσουν τα προγράμματα της ΕΚΤ;

«Θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από τις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες της κυβέρνησης. Όταν συζητώ με τους μεγάλους διεθνείς επενδυτές, (λένε ότι) γνωρίζουν ότι τα προγράμματα αυτά θα τελειώσουν. Δεν γνωρίζουν ποτέ και εγώ δεν γνωρίζω κάτι διαφορετικό από αυτό που γνωρίζουν οι αγορές, όμως ακούω από πολλούς ότι είναι έτοιμοι να το παρακολουθήσουν και να το μελετήσουν. Πρώτον, επειδή θα αρχίσουν να εισρέουν τα χρήματα του NextGenerationEU και δεύτερον, επειδή αναμένουν ότι η Ελλάδα θα συνεχίσει την προσπάθειά της να ανακτήσει την επενδυτική βαθμίδα. Είδαμε την αναβάθμιση από την S&P πριν από μερικές εβδομάδες και μάλιστα με θετική προοπτική. Οι οίκοι αξιολόγησης θα παρακολουθούν τη μεταρρυθμιστική προσπάθεια, ώστε να αποφασίσουν τα επόμενα βήματά τους. Η Ελλάδα θα επιστρέψει στην επενδυτική βαθμίδα, όχι εφέτος, αλλά συν τω χρόνω. Παρόμοια άποψη έχουν και οι μεγάλοι επενδυτές παγκοσμίως και νομίζω ότι θα πιστέψουν στη χώρα, αν δουν ότι πρόκειται για μία ρεαλιστική πιθανότητα».

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: STEVE EASTWOOD

«Το Σύμφωνο Σταθερότητας χρειάζεται μεταρρύθμιση»

Η Ελλάδα βρίσκεται σε μια ειδική συνθήκη, επειδή το χρέος της είναι το μεγαλύτερο στην Ευρώπη, σε όρους ΑΕΠ. Σήμερα είναι υψηλότερο από 200%. Αυτό καθιστά την ελληνική οικονομία ευάλωτη και είναι κάτι που η κυβέρνηση πρέπει να προσέξει

Μιας και το αναφέρατε, τον προηγούμενο χρόνο είδαμε μία θεαματική στροφή από τις πολιτικές λιτότητας στην αύξηση των δημοσίων δαπανών, στη διόγκωση των ελλειμμάτων κ.λπ. Υπάρχει δρόμος επιστροφής στο προ πανδημίας μοντέλο;

«Σε αυτή την κρίση πολεμάμε όλοι μαζί μία πανδημία, η οποία δεν προκλήθηκε από λάθος πολιτικές. Είναι εντελώς διαφορετικό. Κοιτώντας μπροστά και ασχέτως του τι θα συμβεί με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης και με το πλαίσιο δημοσιονομικής εποπτείας, κάθε χώρα οφείλει να διασφαλίσει τη βιωσιμότητα του χρέους της. Αυτή είναι η κυρίαρχη ανησυχία. Το θέμα δεν είναι αν θα επιστρέψουμε στα προηγούμενα ή θα πάμε σε κάτι εντελώς διαφορετικό και νέο. Η βιωσιμότητα του χρέους θα είναι το κύριο ζήτημα. Συνολικά στην Ευρώπη χρειάζομαστε ένα πλαίσιο συντονισμού. Προκειμένου να λειτουργήσει σωστά η Νομισματική Ένωση, αυτό είναι κάτι απολύτως ουσιώδες και αναγκαίο.

Γνωρίζουμε ότι το υπάρχον Σύμφωνο Σταθερότητας χρειάζεται μεταρρύθμιση και εντός του έτους θα αρχίσουμε να εργαζόμαστε πάνω σε αυτό».

Θα λέγατε γενικότερα ότι βρισκόμαστε σε ένα σημείο «τώρα ή ποτέ» για την ελληνική οικονομία;

«Από μία πολύ σημαντική άποψη, είναι ένα σημείο "τώρα ή ποτέ". Η Ελλάδα, όπως και άλλες ευρωπαϊκές χώρες δεν πρόκειται ποτέ να λάβουν τόσο πολλά χρήματα – συμπεριλαμβανομένου ενός μεγάλου μέρους επιχορηγήσεων – για πολύ καιρό. Όμως η Ελλάδα είχε τα προηγούμενα δέκα χρόνια μερικές ακόμη στιγμές "τώρα ή ποτέ" και κατάφερε να αρθεί στο ύψος των περιστάσεων. Υπό μία έννοια τώρα είναι πιο εύκολο, επειδή τα χρήματα είναι διαθέσιμα και αυτό είναι πολύ πιο ευχάριστο από το να διορθώνεις κανείς ανισορροπίες και συσσωρευμένα προβλήματα. Το σημαντικό είναι να αξιοποιηθούν αυτά τα χρήματα σωστά και αποτελεσματικά».

ΣΥΓΚΡΙΣΕΙΣ

«Η ευρωπαϊκή προσέγγιση είναι πολύ καλύτερη από ΗΠΑ, Κίνας»

Η Ευρώπη ήδη υστερεί στην ανάκαμψη σε σχέση με τις ΗΠΑ και την Κίνα, ενώ οι επιπτώσεις της πανδημίας παραμένουν στο πρώτο τρίμηνο του 2021. Πώς πιστεύετε ότι θα καλυφθεί το χαμένο έδαφος;

«Δεν συμφωνώ ότι η Ευρώπη έχει μείνει πίσω. Το μέσο εισόδημα στην Κίνα αντιστοιχεί μόλις στο ένα τρίτο του ευρωπαϊκού. Παρά την ισχυρή τους ανάπτυξη τα τελευταία σαράντα χρόνια, έχουν τη δυνατότητα να συνεχίσουν να αναπτύσσονται με πολύ υψηλούς ρυθμούς για να καλύψουν την απόσταση. Εμείς ποτέ δεν πρόκειται να έχουμε τέτοιους ρυθμούς ανάπτυξης. Οι ΗΠΑ είναι πολύ διαφορετικές. Επί δεκαετίες παρατηρούμε σε περιόδους υφέσεων ότι η αμερικανική οικονομία υποχωρεί πολύ γρήγορα, όμως ανακάμπτει και ταχύτερα από την Ευρώπη. Είναι μία πολύ πιο ευέλικτη οικονομία. Ο μέσος ρυθμός ανάπτυξης των ΗΠΑ είναι ταχύτερος από της Ευρώπης, λόγω και της διαφορετικής δημογραφικής τους κατάστασης. Ο αμερικανικός πληθυσμός αυξάνεται κατά μέσο όρο με ρυθμό 0,5% ταχύτερα από της

Ευρώπης, συνεπώς είναι υποχρεωμένοι να αναπτύσσονται κατά 0,5% περισσότερο από την Ευρώπη, ούτως ώστε να εξασφαλίζουν το ίδιο βιοτικό επίπεδο με εμάς. Πολλοί το λησμονούν αυτό συχνά. Αυτή τη στιγμή ο πρόεδρος Μπάιντεν εφαρμόζει ένα πρόγραμμα δημοσιονομικής επέκτασης πρωτοφανών διαστάσεων. Δεν θα συμβούλευα την Ευρώπη να το αντιγράψει, ωστόσο αυτό σημαίνει ότι για κάποιο διάστημα οι ΗΠΑ θα αναπτύσσονται ταχύτερα. Θεωρώ ότι πρόκειται για ένα προσωρινό φαινόμενο.

Η Ευρώπη εφαρμόζει το NextGenerationEU, το οποίο θα υλοποιηθεί με πιο αργούς ρυθμούς. Αντίθετα όμως με τις ΗΠΑ, οι οποίες ενισχύουν μόνο τη ζήτηση, ως εφάπαξ τρόπο τόνωσης της ανάπτυξης, η Ευρώπη στηρίζει και τη ζήτηση και την προσφορά. Δημιουργούμε κίνητρα για μεταρρυθμίσεις και δημόσιες επενδύσεις, στοχεύοντας σε ένα μόνιμο υψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης. Η ευρωπαϊκή προσέγγιση είναι πολύ καλύτερη, ακόμη και αν βραχυπρόθεσμα η επίδραση του αμερικανικού σχεδίου φαίνεται πιο θετική».